

Βασικοί Κανόνες → Πάθη Φωνημάτων

Τα πάθη φωνημάτων είναι φωνολογικές διαφοροποιήσεις φωνηέντων και συμφώνων που επηρεάζουν και τη μορφολογική δομή των λέξεων. Με τις διαφοροποιήσεις αυτές αποφεύγεται συνήθως η χασμωδία, δηλαδή η ακολουθία δύο ή περισσότερων φωνηέντων.

Πάθη Φωνηέντων

- **Η συνίζηση** --> η συμπεροφορά δύο φωνηέντων σε ένα, π.χ. *δύο->δυο, εννέα->εννιά*.
- **Η συναίρεση** --> η ένωση δύο γειτονικών σε ένα, π.χ. *μιλάει->μιλά, αγαπάει, αγαπά*.
- **Η έκθλιψη** --> η αποβολή του τελικού φωνήεντος μιας λέξης, όταν η επόμενη αρχίζει από φωνήεν, π.χ. *με άλλους->μ' άλλους*. Την έκθλιψη την συναντάμε συνήθως στον προφορικό λόγο και σε γραπτά κείμενα που έχουν στοιχεία προφορικότητας. Στη θέση του γράμματος που αποβάλλεται μπαίνει απόστροφος, π.χ. *από όλους->απ' όλους*.
- **Η αφαίρεση** --> η αποβολή του αρχικού φωνήεντος μιας λέξης, όταν η προηγούμενη τελειώνει σε φωνήεν. Στη θέση του γράμματος που αφαιρείται μπαίνει απόστροφος, π.χ. *θα έρθει->θα 'ρθει*.
- **Η συγκοπή** --> η αποβολή ενός φωνήεντος ανάμεσα σε δύο σύμφωνα, π.χ. *σιτάρι->στάρι*.
- **Η αποκοπή** --> η αποβολή του τελικού φωνήεντος μιας λέξης, όταν η επόμενη αρχίζει από σύμφωνο, π.χ. *από την Αθήνα->απ' την Αθήνα*.
- **Οι διαφοροποιήσεις των αρχικών φωνηέντων των λέξεων:** α) η **αποβολή**, όταν χάνεται το αρχικό φωνήεν, π.χ. *ημέρα->μέρα*, β) η **πρόταξη**, όταν προστίθεται ένα φωνήεν στην αρχή της λέξης, π.χ. *βδέλλα->αβδέλλα* και γ) η **αλλαγή**, όταν αλλάζει το αρχικό φωνήεν μίας λέξης, π.χ. *εγγόνι->αγγόνι*.

Πάθη Συμφώνων

- **Η αποβολή (ή ανάπτυξη)** --> η απώλεια (ή προσθήκη) του γ ανάμεσα σε δύο φωνήεντα, π.χ. *έκαιγα και έκαια, αγέρας και αέρας*.
- **Η αφομοίωση ως προς το σημείο άρθρωσης** --> η προσαρμογή του ρινικού συμφώνου στο σημείο άρθρωσης του συμφώνου που το ακολουθεί, π.χ. *τον μπαμπά (το ν του άρθρου αφομοιώνεται με το μπ που το ακολουθεί, τον γκρεμό (το ν του άρθρου αφομοιώνεται από το γκ που ακολουθεί)*.
- **Η αφομοίωση ως προς την ηχηρότητα** --> η μετατροπή των κλειστών άηχων π, τ, τσ και κ στα αντίστοιχα κλειστά ηχηρά μπ, ντ, τζ και γκ μετά από ρινικό σύμφωνο, καθώς και η μετατροπή του άηχου τριβόμενου σ σε ηχηρό τριβόμενο ζ πριν από άλλο ηχηρό σύμφωνο, π.χ. *στον Πέτρο (το ν του άρθρου στον μετατρέπεται σε μ), της ζωής μου (το τελικό ς της λέξης ζωής μετατρέπεται σε ζ)*.